

УДК 378

Віта Іванівна ФИЛИПСЬКА,

*старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
факультету № 6 (права та масових комунікацій)*

*Харківського національного університету внутрішніх справ,
кандидат педагогічних наук*

ЗАОХОЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ІНШОМОВНОЇ МОВЛЕННЯВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

*Визначено поняття «заохочення», «мотив», «інтерес», «стимул».
Подано приклади комунікативно-пізнавальних та навчально-пізнавальних
мотивів під час вивчення іноземної мови.*

Актуальність дослідження даної проблеми зумовлена необхідністю пошуку шляхів заохочення студентів до вивчення іноземної мови та створення позитивного емоційного фону на заняттях.

Поняття «заохочення» здебільшого зустрічається в правових та економічних джерелах. Мало-хто з педагогів-дослідників ґрунтовно розглядав цей процес. У контексті аналізу досліджуваної проблеми заслуговують на увагу три підходи до розуміння понять «заохочення»: метод стимулювання; спосіб впливу; форма винагородження [3, с. 35].

У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» В. Бусела заохочення має декілька визначень: 1) «те, що заохочує кого-небудь до чогось; нагорода, похвала»; 2) «спонукати кого-небудь до якоїсь дії певними засобами (переконуючи в чомусь, подаючи приклад, хвалячи, нагороджуючи і т. ін.) // Викликати у кого-небудь бажання, охоту робити щось // Сприяти кому-, чому-небудь, підтримувати прояв, розвиток чогось» [1, с. 1098].

Категорія «заохочення» широко трактується з такими категоріями, як «мотив», «інтерес», «стимул».

Мотив – це внутрішня пробуджуюча причина. У найбільш загальному визначенні вона визначається як рівень зусиль, які особа готова зробити для досягнення певної мети. Мотивація надихає, спрямовує та формує певний тип поведінки особи, необхідної для реалізації поставленої мети.

Аналіз мовленнєвої діяльності як об'єкта навчання іноземної мови і як особливого виду діяльності дозволяє виділити дві групи мотивів: комунікативно-пізнавальні та навчально-пізнавальні.

Серед комунікативно-пізнавальних мотивів: диспути, огляд наукової літератури за завданням, анотування літератури, яка надходить до бібліотеки іноземною мовою, організація виставок нових надходжень літератури за профілем факультету, складання бібліографії іноземною мовою з проблем, якими цікавляться спецкафедри, залучення студентів до добору текстового матеріалу за спеціальністю, обговорення прочитаних іноземних джерел на засіданнях наукових гуртків; підготовка матеріалів і доповідей до олімпіад, конкурсів, конференцій.

До навчально-пізнавальних мотивів можна віднести наступні: доведення до свідомості студентів особливостей механізмів перекладу, переходу від однієї граматичної структури до іншої – трансформації, механізму запам'ятовування слів, формування мовленнєвих стереотипів, короткочасної і довготривалої пам'яті тощо; цікавість форм і зміст завдань – нові рішення; використання проблемних ситуацій, які примушують студентів спостерігати, порівнювати, шукати вихід, пояснення і т. д. [2].

Інтерес – це мотив, який діє в силу своєї усвідомленої значущості й емоційної привабливості. Він виявляється тільки через свідомість людини. Інтерес, який проник у людську свідомість, стає мотивом до досягнення мети.

Стимул – це те, що неодмінно відображається в почуттях або мисленнєвих образах, водночас реально стосується потреби й інтересів особистості.

На нашу думку, *заохочення* – це частина методу стимулювання, тобто ці поняття збігаються між собою за родовим принципом. Зокрема, стимул є родовою категорією, а заохочення – його видом.

Можна виділити три види заохочення як прийому впливу на особистість студента.

По-перше, заохочення схваленням, похвалою. Важлива роль схвалення полягає в тому, що воно сприяє виникненню у студента відчуття задоволення від виконаної роботи, наближає той важливий момент, коли сама радість і відчуття успіху стають головним стимулом. На відміну від схвалення, похвала є більш розгорненою оцінкою, з аналізом дій, вчинків студента.

По-друге, заохочення довірою. Його суть виражається в дорученні студенту певної відповідальної справи. Довіра радує і надихає студента, розвиває почуття обов'язку і відповідальності, зміцнює дисципліну, організованість, ініціативу, активність – мобілізує всі сили на виконання доручення.

По-третє, заохочення вираженням позитивного ставлення. Привітна усмішка, дружній жест, підтримка сприймаються студентом як заохочення [3, с. 37].

Таким чином, можна констатувати, що професійно-педагогічні якості викладача та використання комунікативно-пізнавальних та навчально-пізнавальних мотивів сприяють заохоченню студентів до іншомовної мовленнєвої комунікації.

Список бібліографічних посилань

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 170000 слів / голов. ред. В. Т. Бусел. Київ ; Ірпінь : Перун, 2004. 1426 с.
2. Почуєва В. В. Мотиваційний аспект навчання іншомовної мовленнєвої діяльності. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2004. Вип. 26. С. 303–307.
3. Филипська В. І. Система заохочень до професійного самовдосконалення вчителів у Великій Британії (друга половина XX – початок XXI століття) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Харків, 2015. 252 с.

Отримано 26.02.2018

